	Περιεχόμενα
Περισσότερη Prolog	• Ενοποίηση
	- Μοντέλα εκτέλεσης της Prolog - Το διαδικαστικό μοντέλο - Το μοντέλο υλοποίησης - Το αφηρημένο μοντέλο
	- Περισσότερη Prolog - Κατηγορήματα εισόδου και εξόδου - Κατηγορήματα διαχείρισης της βάσης της Prolog - Αριθμητικοί υπολογισμοί και συγκρίσεις στην Prolog
Tamara de Łempicka	- Παραδείγματα προγραμματισμού σε Prolog - Αποχαιρετισμός στην Prolog
Κωστής Σαγώνας <kostis@cs.ntua.gr></kostis@cs.ntua.gr>	Περισσότερη Prolog 2
Αντικαταστάσεις (Substitutions)	Ενοποίηση
- Μια αντικατάσταση είναι μια συνάρτηση που απεικονίζει μεταβλητές σε όρους: - σ = {X → a, Y → f(a, b)} - Η παραπάνω αντικατάσταση σ αντιστοιχεί τη μεταβλητή X	Δύο όροι της Prolog t₁ και t₂ ενοποιούνται εάν υπάρχει κάποια αντικατάσταση σ (ο ενοποιητής τους) που κάνει τους δύο όρους ακριβώς τους ίδιους: σ(t₁) = σ(t₂)

- Οι όροι **a** και **b** δεν ενοποιούνται
- Οι όροι f(X, b) και f(a, Y) ενοποιούνται: ένας ενοποιητής είναι ο {X → a, Y → b}
- Οι όροι **f(X,b)** και **g(Y,b)** δεν ενοποιούνται
- Οι όροι **a(X, X, b)** και **a(b, Y, Y)** ενοποιούνται: ένας ενοποιητής είναι ο {X → b, Y → b}
- Οι όροι **a(X,X,b)** και **a(c,Y,Y)** δεν ενοποιούνται
- Οι όροι a(X, f) και a(Y, f) ενοποιούνται: ένας
   ενοποιητής είναι ο {X → 42, Y → 42}

στο **a** και τη **Y** στο **f(a,b)**

Το αποτέλεσμα της εφαρμογής μιας αντικατάστασης

σε έναν όρο δημιουργεί ένα στιγμιότυπο του όρου

- Ο όρος g(a, f(a, b)) είναι στιγμιότυπο του g(X, Y)

- Για παράδειγμα, σ(g(X,Y)) = g(a, f(a, b))

3

Περισσότερη Prolog

Πολλαπλοί ενοποιητές

- parent(X,Y) και parent(fred,Z):
  - Ένας ενοποιητής είναι ο $σ_1$ = {**X** → **fred**, **Y** → **Z**}
  - Άλλος ένας είναι ο $σ_2$ = {X → fred, Y → mary, Z → mary}
  - Άλλος ένας είναι ο $σ_3$ = {X → fred, Y → foo(42), Z → foo(42)}
- Η Prolog επιλέγει ενοποιητές όπως ο σ₁ οι οποίοι
   καθορίζουν ακριβώς τις αντικαταστάσεις που είναι
   αναγκαίες για την ενοποίηση των δύο όρων
- Με άλλα λόγια, η Prolog επιλέγει τον πιο γενικό ενοποιητή των δύο όρων (MGU — Most General Unifier)

Ο πιο γενικός <mark>ενοποιητής (ΠΓΕ)</mark>

- Ο όρος t₁ είναι πιο γενικός από τον όρο t₂ εάν ο t₂ είναι στιγμιότυπο του t₁ αλλά ο t₁ δεν είναι στιγμιότυπο του t₂
  - Παράδειγμα: ο όρος parent(fred, Y) είναι πιο γενικός από τον όρο parent(fred, mary)
- Ένας ενοποιητής σ₁ δύο όρων t₁ και t₂ είναι ο πιο γενικός
   ενοποιητής εάν δεν υπάρχει άλλος ενοποιητής σ₂ τέτοιος
   ώστε ο όρος σ₂(t₁) να είναι πιο γενικός από τον όρο σ₁(t₁)
- Μπορεί να αποδειχθεί ότι ο πιο γενικός ενοποιητής είναι μοναδικός (αν αγνοήσουμε τα ονόματα των μεταβλητών)

Περισσότερη Prolog

Η Prolog χρησιμοποιεί ενοποίηση για τα πάντα

- Πέρασμα παραμέτρων
  - reverse([1,2,3],X)
- Δέσιμο μεταβλητών
   x = 0

Περισσότερη Prolog

- Κατασκευή δεδομένων
  - -X = .(1, [2, 3])
- Επιλογή δεδομένων

   [1,2,3] = .(X,Y)

Έλεγχος εμφάνισης (Occurs check)

- Μια μεταβλητή X και ένας όρος t ενοποιούνται με την αντικατάσταση {X → t }:
  - **X** και **b** ενοποιούνται: ο ΠΓΕ είναι {**X** → **b**}
  - X και f(a,g(b)) ενοποιούνται: ο ΠΓΕ είναι {X → f(a,g(b))}
  - X και f(a, Y) ενοποιούνται: ο ΠΓΕ είναι $\{X \rightarrow f(a, Y)\}$
- Εκτός εάν η μεταβλητή Χ περιλαμβάνεται στον όρο t:
  - Οι όροι X και f(a,g(X)) δεν ενοποιούνται: η αντικατάσταση {X → f(a,g(X))} δεν είναι ενοποιητής
- Με άλλα λόγια, τουλάχιστον στη θεωρία, η ενοποίηση πρέπει να είναι καλά θεμελιωμένη (well-founded)

5

- Evoπoίηση χωρίς έλεγχο εμφάνισης - H default υλοποίηση της ενοποίησης στην Prolog δεν περιλαμβάνει έλεγχο εμφάνισης - append([], L, L). append([H L1], L2, [H L3]) :- append(L1, L2, L3). ?- append([], X, [a X]). X = [a X]. ?- - Aλλά το ISO Prolog standard περιλαμβάνει ένα κατηγόρημα με όνομα unify_with_occurs_check/2	Μοντέλα Εκτέλεσης της Prolog
Περισσότερη Prolog 9	Περισσότερη Prolog 10
- Το διαδικαστικό μοντέλο εκτέλεσης της Prolog - Κάθε κατηγόρημα είναι μια διαδικασία για την απόδειξη στόχων - p:-q, r. - Για την απόδειξη του στόχου p, πρώτα ενοποίησε το στόχο με την κεφαλή του κανόνα p, μετά απόδειξε το q, και μετά απόδειξε το r s. - Για την απόδειξη του στόχου s, ενοποίησε το στόχο με το s - Η κάθε πρόταση (γεγονός ή κανόνας) αποτελεί ένα διαφορετικό τρόπο απόδειξης του στόχου - Η απόδειξη μπορεί να περιλαμβάνει κλήσεις σε άλλα	Παραδείγματα• Φανταστείτε τα κατηγορήματα της Prolog σαν συναρτήσεις σε ένα προστακτικό πρόγραμμα:p :- q, r. q :- s. r :- s. s.boolean p() {return q() && r();} boolean q() {return s();} boolean r() {return s();} boolean s() {return true;}p :- p.boolean p() {return p();}

Περισσότερη Prolog

Οπισθοδρόμηση (Backtracking)

- Μια περιπλοκή: οπισθοδρόμηση
- Η Prolog κρατάει μια λίστα με όλους τους δυνατούς τρόπους με τους οποίους μπορεί να ικανοποιηθεί κάποιος στόχος και τους δοκιμάζει με τη σειρά μέχρι να ικανοποιήσει πλήρως το στόχο ή μέχρι να εξαντλήσει όλες τις δυνατότητες ικανοποίησής του.
- Έστω ο στόχος **p** στο παρακάτω πρόγραμμα: ο στόχος ικανοποιείται, αλλά μόνο με χρήση

οπισθοδρόμησης.

1. p:-q,r. 2. q:-s. 3. q. 4. r. 5. s:-0=1.

13

15

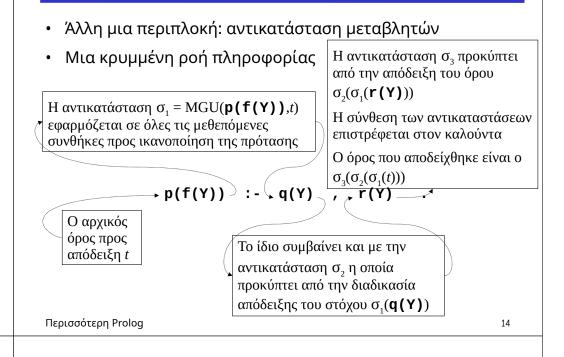
Περισσότερη Prolog

Το μοντέλο υλοποίησης: Επίλυση (Resolution)

- Το βασικό βήμα συμπερασμού
- Κάθε κανόνας αναπαριστάται με μια λίστα από όρους (κάθε γεγονός αναπαριστάται από λίστα ενός στοιχείου)
- Κάθε βήμα επίλυσης χρησιμοποιεί μια από αυτές τις λίστες, μια φορά, για να επιτύχει κάποια πρόοδο στην απόδειξη μιας λίστας από όρους που είναι στόχοι προς απόδειξη για την απάντηση κάποιας ερώτησης

function resolution(clause, goals):
 let sub = the MGU of head(clause) and head(goals)
 return sub(body(clause) concatenated with tail(goals))

Αντικατάσταση

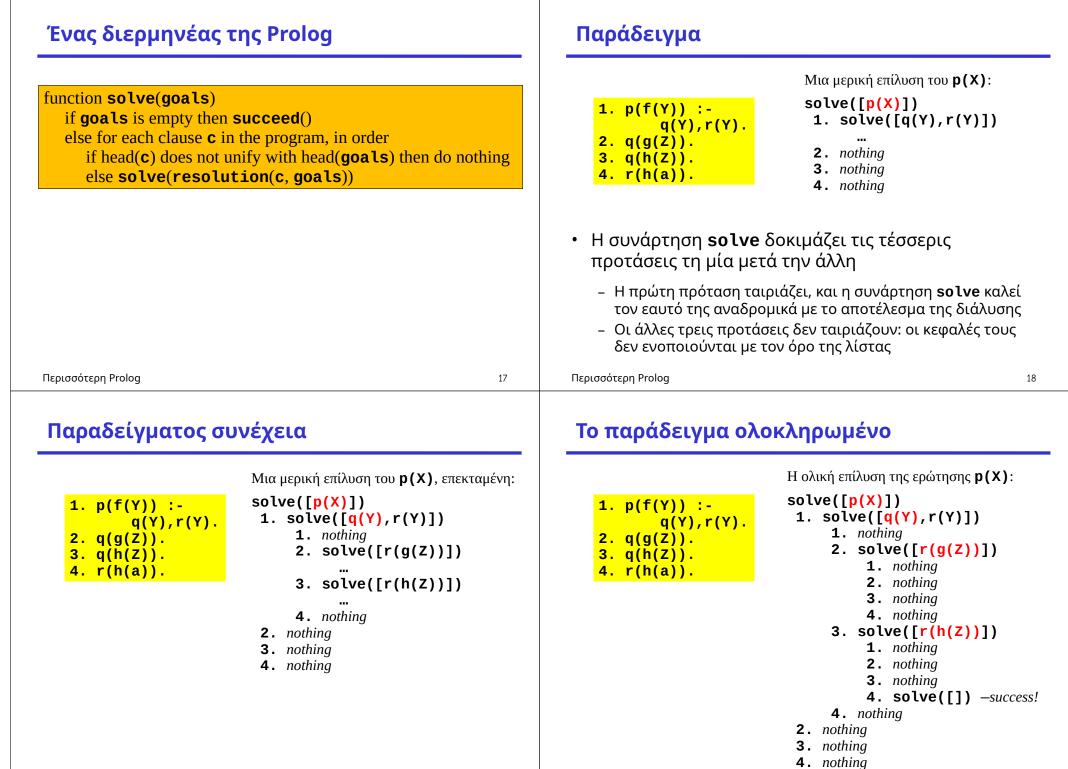

Παράδειγμα επίλυσης

Για την παρακάτω λίστα όρων προς απόδειξη: [p(X), s(X)] και τον κανόνα: p(f(Y)) :- q(Y), r(Y). Ο ΠΓΕ είναι ο {X → f(Y)}, και στο επόμενο βήμα προκύπτει η λίστα αποτελούμενη από τους όρους: resolution([p(f(Y)), q(Y), r(Y)], [p(X), s(X)]) = [q(Y), r(Y), s(f(Y))]

function **resolution**(**clause**, **goals**):

let sub = the MGU of head(clause) and head(goals)
return sub(body(clause) concatenated with tail(goals))

Περισσότερη Prolog

Συλλογη των αντικαταστασεων	Η ολικη επιλυση της ερωτησης p(X) :	
<pre>function resolution(clause, goals, query): let sub = the MGU of head(clause) and head(goals) return (sub(tail(clause) concatenated with tail(goals)), sub(query)) function solve(goals, query) if goals is empty then succeed(query) else for each clause c in the program, in order if head(c) does not unify with head(goals) then do nothing else solve(resolution(c, goals, query))</pre>	<pre>1. p(f(Y)) :-</pre>	<pre>solve([p(X)], p(X)) 1. solve([q(Y), r(Y)], p(f(Y))) 1. nothing 2. solve([r(g(Z))], p(f(g(Z)))) 1. nothing 2. nothing 3. nothing 4. nothing 3. solve([r(h(Z))], p(f(h(Z)))) 1. nothing 2</pre>
- Τροποποιημένη συνάρτηση που δέχεται ως όρισμα - την αρχική ερώτηση και εφαρμόζει όλες τις - αντικαταστάσεις πάνω της		- nothing - nothing - solve([],p(f(h(a)))) - nothing - nothing - nothing
- Στο τέλος της επίλυσης, το αποδειχθέν στιγμιότυπο - περνιέται ως όρισμα στη συνάρτηση succeed		4. nothing
Περισσότερη Prolog 21		Περισσότερη Prolog 22

Διερμηνείς της Prolog

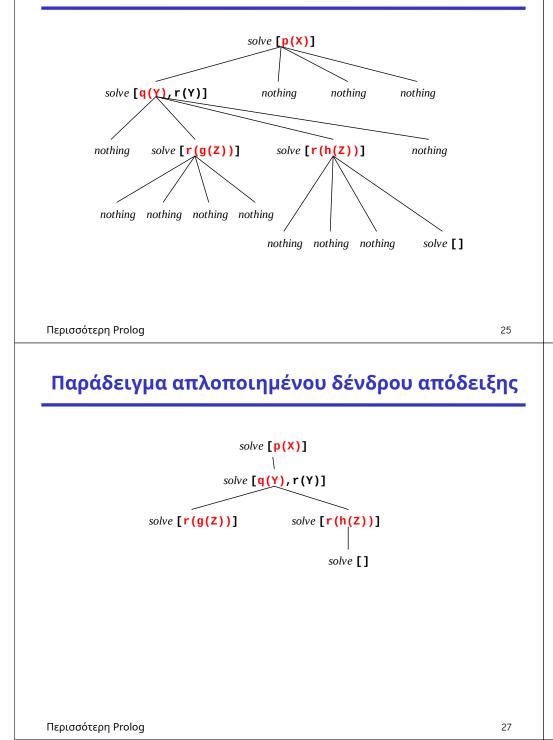
- Ο διερμηνέας που μόλις είδαμε είναι λειτουργικός αλλά δεν χρησιμοποιείται από τις υλοποιήσεις της Prolog
- Όλες οι υλοποιήσεις της Prolog πρέπει μεν να λειτουργήσουν με τον τρόπο που μόλις περιγράψαμε αλλά συνήθως χρησιμοποιούν εντελώς διαφορετικές τεχνικές υλοποίησης: μεταφράζουν τον κώδικα σε γλώσσα κάποιας αφηρημένης μηχανής
- Η πιο συνηθισμένη τέτοια μηχανή είναι η Αφηρημένη Mnχανή του Warren (Warren Abstract Machine)

Το αφηρημένο μοντέλο: Δένδρα απόδειξης

 $\mathbf{U}$ obuch exiduor the construction $\mathbf{n}(\mathbf{Y})$.

- Θέλουμε να αναπαραστήσουμε με κάποιο τρόπο τη σειρά των λειτουργιών της εκτέλεσης, όμως χωρίς να περιορίζεται η τεχνική της υλοποίησης
- Τα δένδρα απόδειξης αποτελούν έναν τέτοιο φορμαλισμό:
  - Η ρίζα είναι η αρχική ερώτηση
  - Οι κόμβοι του δένδρου είναι λίστες από όρους προς απόδειξη, και κάθε κόμβος έχει ένα παιδί για κάθε πρόταση του προγράμματος

Παράδειγμα

Απλοποίηση των δένδρων απόδειξης

- Τα παιδιά κάθε κόμβου αντιστοιχούν στις προτάσεις
   του προγράμματος
- Και η σειρά τους είναι ίδια με τη σειρά εμφάνισής τους στο πρόγραμμα
- Μπορούμε να απλοποιήσουμε το δένδρο με το να απαλείψουμε όλους τους nothing κόμβους
- Οι κόμβοι αυτοί αντιστοιχούν σε προτάσεις οι οποίες
   δεν ενοποιούνται με το πρώτο στοιχείο της λίστας
   του κόμβου πατέρα

Περισσότερη Prolog

Περισσότερη Prolog

Σημασιολογία της Prolog

- Δοθέντος ενός προγράμματος και μιας ερώτησης, ένα σύστημα Prolog πρέπει να λειτουργήσει με τρόπο που καθορίζεται από μια πρώτα κατά βάθος, αριστερά προς τα δεξιά διάσχιση (depth-first, left-toright traversal) του δένδρου απόδειξης
- Ένας τρόπος υλοποίησης είναι μέσω κάποιου
   διερμηνέα όπως αυτός ορίζεται από τη συνάρτηση
   solve
- Στην πράξη συνήθως χρησιμοποιούνται άλλοι, πιο αποδοτικοί, τρόποι υλοποίησης

28

Κατηγορήματα εισόδου και εξόδου

• Η είσοδος και η έξοδος όρων γίνεται σχετικά απλά

```
?- write('Hello world').
Hello world
true.
?- read(X).
|: hello(world).
X = hello(world).
?-
```

- Οποιοσδήποτε όρος της Prolog μπορεί να διαβαστεί
- Υπάρχει επίσης το κατηγόρημα nl/0 το οποίο είναι ισοδύναμο με την κλήση write('\n')

```
Το κατηγόρημα assert/1
```

Προσθέτει ένα γεγονός ή έναν κανόνα στην εσωτερική
 βάση δεδομένων της Prolog (στο τέλος της βάσης)

```
?- dynamic parent/2.
true.
?- parent(X,Y).
false.
?- assert(parent(joe,mary)).
true.
?- parent(X,Y).
X = joe
Y = mary.
?-
```

```
Περισσότερη Prolog
```

30

Το κατηγόρημα retract/1

 Απομακρύνει την πρώτη πρόταση (κανόνα ή γεγονός) που ενοποιείται με το όρισμά του από τη βάση των δεδομένων

```
?- parent(joe,mary).
true.
```

```
?- retract(parent(joe,mary)).
true.
```

```
?- parent(joe,mary).
false.
```

 Υπάρχει επίσης και το κατηγόρημα retractall/1 το οποίο απομακρύνει όλες τις προτάσεις που ενοποιούνται με το όρισμά του

Τα κατηγορήματα listing/0 και listing/1

- Τυπώνουν την εσωτερική βάση δεδομένων της Prolog:
  - όλη (listing/0) ή
  - μόνο κάποιο συγκεκριμένο κατηγόρημα (listing/1)

```
?- dynamic parent/2.
true.
?- assert(parent(joe,mary)).
true.
?- listing(parent/2).
:- dynamic parent/2.
parent(joe, mary).
true.
```

Περισσότερη Prolog

Μη αποτιμημένοι όροι

- Οι τελεστές της Prolog επιτρέπουν πιο συμπυκνωμένη γραφή των όρων, αλλά οι όροι δεν αποτιμώνται
- Όλες οι παρακάτω γραφές είναι ο ίδιος όρος Prolog:

1+ *(2,3) +(1,2*3) (1+(2*3)) 1+2*3

• Ο παραπάνω όρος δεν ενοποιείται με τον όρο **7**

Η αποτίμηση προϋποθέτει τιμές...

ERROR: is/2: Arguments are not sufficiently instantiated

Αποτίμηση αριθμητικών εκφράσεων

```
?- X is 1 + 2 * 3.
X = 7.
?-
```

- Το προκαθορισμένο κατηγόρημα is/2 μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αποτίμηση ενός όρου που είναι μια αριθμητική έκφραση
- is(X,Y) αποτιμά τον όρο Y και ενοποιεί τον όρο X με το αποτέλεσμα της αποτίμησης
- Συνήθως χρησιμοποιείται ως δυαδικός τελεστής

Περισσότερη	Prolog

Αριθμητικές εκφράσεις και συναρτήσεις

- Σε έναν όρο X is Y, οι υπό-όροι του Y πρέπει να είναι αριθμοί ή αποτιμώμενες συναρτήσεις
- Οι συναρτήσεις αυτές περιλαμβάνουν τους
   προκαθορισμένους αριθμητικούς τελεστές +, -, *
   και /
- Όπως και προκαθορισμένες αριθμητικές συναρτήσεις,
   π.χ. abs(X), sqrt(X), floor(X), ...

Περισσότερη Prolog

Y = 1+2

X = 1.

X = 1Y = 3.

? - Y = X + 2, X = 1.

?- X = 1, Y is X + 2.

?- Y is X + 2, X = 1.

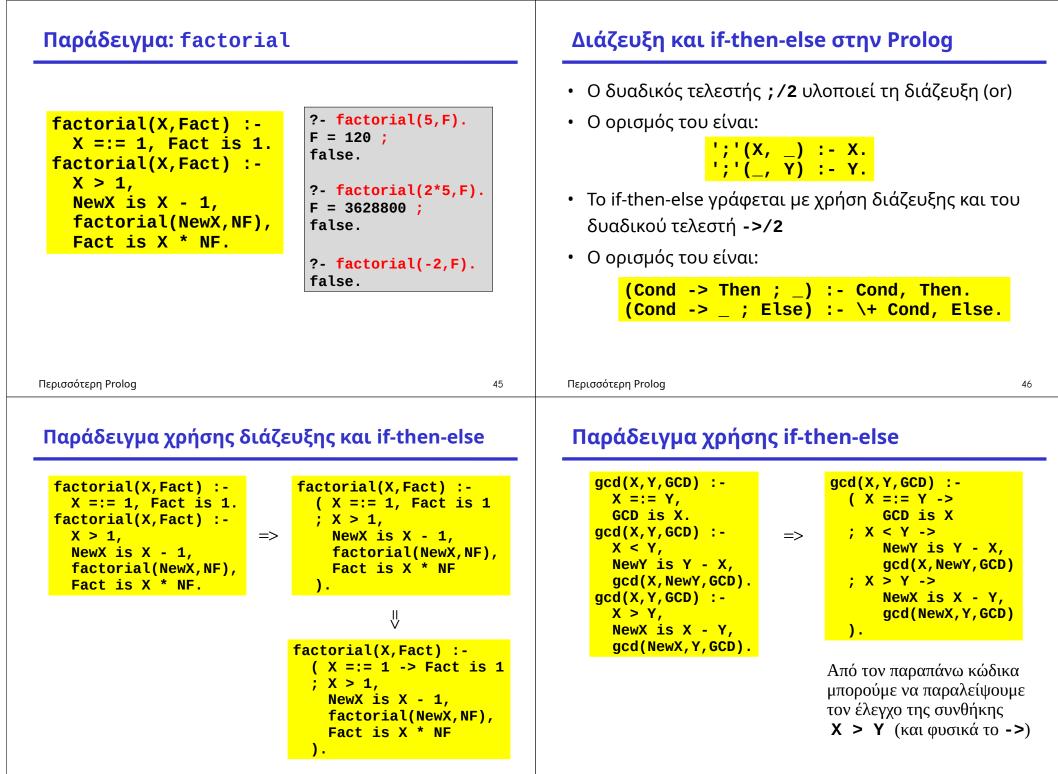
Πραγματικές και ακέραιες τιμές

Πραγματικές και α	κέραιες τιμές	Αριθμητικές συγκρίσεις

<pre>?- X is 1 / 2.
X = 0.5.
?- X is 4.0 / 2.0.
X = 2.0.
?- X is 5 // 2.
X = 2.
?- X is 4.0 / 2.
X = 2.0.
?-</pre>
	Δύο αριθμητικοί τύποι:
	ακέραιοι και πραγματικοί.
	Οι περισσότερες αριθμητικοί
	τελεστές και συναρτήσεις
	είναι υπερφορτωμένοι για
	όλους τους συνδυασμούς
	ορισμάτων.
	Η Prolog έχει δυναμικούς
	τύπους – οι τύποι
	χρησιμοποιούνται κατά το
	χρόνο εκτέλεσης για την
	επίλυση της υπερφόρτωσης.
	Παρατηρείστε όμως ότι ο
	στόχος 2 = 2.0 αποτυγχάνει.
		- Τελεστές αριθμητικής σύγκρισης: <,>,=<,>=,=:=,=\= - Σε μια αριθμητική σύγκριση, η Prolog αποτιμά και τα
		δύο ορίσματα του τελεστή και συγκρίνει τις τιμές που
		προκύπτουν - Άρα και τα δύο ορίσματα πρέπει να έχουν τιμές για
		όλες τις μεταβλητές τους

ερισσότερη Prolog	37	Περισσότερη Prolog 38
Αριθμητικές συγκρ	οίσεις	Συγκρίσεις ισότητας στην Prolog
<pre>?- 1+2 < 1*2. false. ?- 1 < 2.0. true. ?- 1+2 >= 1+3. false.</pre>	' is 0-2.0, X =:= Y.	- Μέχρι στιγμής έχουμε χρησιμοποιήσει τρεις διαφορετικούς τελεστές σύγκρισης ισότητας: - x is Y αποτιμά τον όρο Y και ενοποιεί το αποτέλεσμα με το X π.χ. 3 is 1+2 επιτυγχάνει, αλλά 1+2 is 3 αποτυγχάνει - X = Y ενοποιεί τους όρους X και Y, αλλά δεν τους αποτιμά π.χ. τόσο ο στόχος 3 = 1+2 όσο και ο 1+2 = 3 αποτυγχάνουν - X =:= Y αποτιμά τους δύο όρους και τους συγκρίνει αριθμητικά π.χ. τόσο ο στόχος 3 =:= 1+2 και ο 1+2 =:= 3 επιτυγχάνουν

Παραδείγματα

<pre>mylength1([],0). mylength1([_ T], Len) :- mylength1(T, LenT), Len = LenT + 1.</pre>	<pre>mylength2([],0). mylength2([_ T], Len) :- mylength2(T, LenT), Len is LenT + 1.</pre>	<pre>sum([], 0). sum([Head Tail],Sum) :- sum(Tail,TailSum), Sum is Head + TailSum.</pre>
<pre>?- mylength1([a,b,c],X). X = 0+1+1+1.</pre>	<pre>?- mylength2([a,b,c],X). X = 3.</pre>	?- sum([1, 2, 3], X). X = 6.
<pre>?- mylength1(X,3) infinite loop^C</pre>	<pre>?- mylength2(X,3). X = [_, _, _];</pre>	?- sum([1, 2.5, 3], X). X = 6.5.
Action (h for help) ? <mark>a</mark> % Execution aborted	infinite loop	?-
ερισσότερη Prolog	41	Περισσότερη Prolog 4
Ιαράδειγμα: gcd		Παράδειγμα: χρήση του κατηγορήματος gcd

gcd(X,Y,GCD) :-
X =:= Y,
GCD is X.
gcd(X,Y,GCD) :-
X < Y,
NewY is Y - X,
gcd(X,NewY,GCD).
gcd(X,Y,GCD) :-
	Προσοχή: όχι απλά
	gcd(X, X, X)
		<pre>?- gcd(5,5,X).
		X = 5 ;
		false.
		?- gcd(12,21,X).
		X = 3 ;
		false.
		?- gcd(91,105,X).
		X = 7 ;</pre>

GCD is X. gcd(X,Y,GCD) :- X < Y, NewY is Y - X,		<pre>?- gcd(5,5,X). X = 5 ; false. ?- gcd(12,21,X). X = 3 ; false. ?- gcd(91,105,X).</pre>

Παράδειγμα: sum

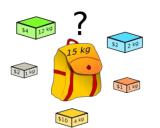

Συμπεριφορά του if-then χωρίς το else

Προσοχή: Ένα if-then χωρίς το else κομμάτι θα αποτύχει εάν η συνθήκη του if δεν είναι αληθής

 Αν θέλουμε να συνεχιστεί η εκτέλεση με τους στόχους μετά το if-then, πρέπει να χρησιμοποιήσουμε στο else κομμάτι το κατηγόρημα true/0

Δύο Παραδείγματα Προγραμμάτων

Περισσότερη Prolog

50

Περισσότερη Prolog

Προβλήματα αναζήτησης λύσης

- Η Prolog δε σχεδιάστηκε για προγραμματισμό αριθμητικών εφαρμογών (προφανώς)
- Τα προβλήματα στα οποία η Prolog δείχνει τις
   ικανότητές της είναι προβλήματα που χρησιμοποιούν
   αναζήτηση σε ένα χώρο λύσεων και όπου
  - Προσδιορίζουμε έναν ορισμό της λύσης με χρήση λογικής και
  - Αφήνουμε την Prolog να βρει αυτή τη λύση
- Θα εξετάσουμε τις λύσεις δύο προβλημάτων:
  - Το πρόβλημα του σακιδίου
  - Το πρόβλημα των οκτώ βασιλισσών

Περισσότερη Prolog

Το πρόβλημα του σακιδίου (Knapsack problem)

- Ετοιμάζουμε το σακίδιό μας για μια εκδρομή
- Στα ντουλάπια υπάρχουν τα εξής τρόφιμα:

Item	Weight in kilograms	Calories
bread	4	9200
pasta	2	4800
peanut butter	1	6700
baby food	3	6600

- Το σακίδιο χωράει πράγματα συνολικού βάρους 4 kg.
- Ποια επιλογή πραγμάτων βάρους ≤ 4 kg.
   μεγιστοποιεί το ποσό των θερμίδων;

49

Οι άπληστες μέθοδοι δε δουλεύουν

Item	Weight in kilograms	Calories
bread	4	9200
pasta	2	4800
peanut butter	1	6700
baby food	3	6600

- Πρώτα τις περισσότερες θερμίδες: bread = 9200
- Πρώτα τα πιο ελαφριά: peanut butter + pasta = 11500
- Βάσει του λόγου θερμίδες/βάρος: ίδιο με το παραπάνω
- (Η βέλτιστη επιλογή: peanut butter + baby food = 13300)
- (Κλασσικό πρόβλημα dynamic programming ^A algo, 7ο)

Περισσότερη Prolog

Αναπαράσταση

- Θα αναπαραστήσουμε κάθε είδος φαγητού με τον όρο food(Name, Weight, Calories)
- Το ντουλάπι του παραδείγματός μας αναπαρίσταται
   ως μια λίστα από τέτοιους όρους:
  - [food(bread,4,9200),
    food(pasta,2,4800),
    food(peanutButter,1,6700),
    food(babyFood,3,6600)]
- Θα χρησιμοποιήσουμε την ίδια αναπαράσταση για τα περιεχόμενα του σακιδίου

Αναζήτηση

- Δεν υπάρχει γνωστός αλγόριθμος για το συγκεκριμένο πρόβλημα που - Πάντα δίνει τη βέλτιστη λύση για το πρόβλημα, κ - Χρειάζεται λιγότερο από εκθετικό χρόνο για να τ (συναρτήσει του πλήθους των τροφίμων)	
Κατά συνέπεια, δε θα πρέπει να ντρεπόμασ χρησιμοποιήσουμε εξαντλητική αναζήτηση	
Το αντίθετο μάλιστα, επειδή η αναζήτηση εί που η Prolog κάνει καλά	ίναι κάτι
Περισσότερη Prolog Ακολουθίες και υπακολουθίες	54

 Μια υπακολουθία μιας λίστας είναι ένα αντίγραφο της λίστας όπου κάποια στοιχεία της λίστας έχουν παραλειφθεί – στο παράδειγμά μας τα περιεχόμενα του σακιδίου είναι μια υπακολουθία του ντουλαπιού

53

Κάποια παραδείγματα

<pre>?- subseq([1,3],[1,2,3,4]) true ; false. ?- subseq(X,[1,2,3]). X = [1, 2, 3] ; X = [1, 2] ; X = [1, 2] ; X = [1, 3] ; X = [1] ; X = [1] ; X = [2, 3] ; X = [2] ; X = [3] ; X = [] ; false.</pre>	Παρατηρείστε ότι το κατηγόρημα subseq/2 όχι μόνο μπορεί να ελέγξει κατά πόσο μια λίστα είναι μια υπακολουθία κάποιας άλλης αλλά μπορεί επίσης να παραγάγει υπακολουθίες, τις οποίες και θα χρησιμοποιήσουμε για τη λύση του προβλήματος του σακιδίου.	<pre>knapsackDecision(Items, Capacity, Goal, Knapsack) takes a list Items of food items, a positive number Capacity, and a positive number Goal. We unify Knapsack with a subsequence of Items representing a knapsack with total calories >= Goal, subject to the constraint that the total weight is =< Capacity. */ knapsackDecision(Items, Capacity, Goal, Knapsack) :- subseq(Knapsack, Items), weight(Knapsack, Weight), Weight =< Capacity, calories(Knapsack, Calories), Calories >= Goal.</pre>
? - Περισσότερη Prolog	57	Περισσότερη Prolog 58
Βοηθητικά κατηγορήμα	τα	Για να δούμε που βρισκόμαστε ?- knapsackDecision(
<pre>/* weight(Knapsack,Weight)</pre>	given a Knapsack of food	[food(bread, 4, 9200), food(pasta, 2, 4800),
<pre>items returns their tot */ Weight(Knapsack, Weight) weight(Knapsack, 0, Wei Weight([], W, W). Weight([food(_,W1,_) It NW is W + W1, weight(Items, NW, Weight)</pre>	:- ight). :ems], W, Weight) :-	<pre>food(peanutButter,1,6700), food(babyFood,3,6600)], 4, 10000, X). X = [food(pasta,2,4800), food(peanutButter,1,6700)] ?-</pre>

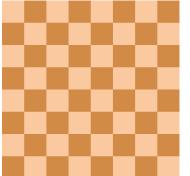
Περισσότερη Prolog

Αποφασισιμότητα και βελτιστοποίηση	Το κατηγόρημα findall/3
- Μέχρι στιγμής λύσαμε το πρόβλημα της απόφασης για το πρόβλημα του σακιδίου - Αυτό που θέλουμε να λύσουμε είναι το πρόβλημα της βελτιστοποίησης της λύσης του συγκεκριμένου προβλήματος - Για να το επιτύχουμε, θα χρησιμοποιήσουμε ένα άλλο προκαθορισμένο κατηγόρημα της Prolog: findall/3	- findall(X, Goal, L) - Βρίσκει όλους τους τρόπους με τους οποίους ο στόχος Goal ικανοποιείται - Για τον καθένα από αυτούς, εφαρμόζει στον όρο X την ίδια αντικατάσταση με την οποία ο στόχος Goal ικανοποιήθηκε - Ενοποιεί τη λίστα L με τη λίστα όλων αυτών των X
	- Υπάρχουν τέσσερις λύσεις για το subseq(_, [1, 2]) - Συλλέξαμε μια λίστα από 42, ένα για κάθε λύση
Περισσότερη Prolog 61	Περισσότερη Prolog 62
Συλλογή των απαντήσεων που θέλουμε • Συνήθως, η πρώτη παράμετρος του findall/3 είναι ένας όρος με τις μεταβλητές που υπάρχουν στο στόχο προς επίλυση $?-findall(x, subseq(x, [1,2]), L), L = [[1, 2], [1], [2], []]. ?- • Η παραπάνω ερώτηση συλλέγει όλες τις απαντήσεις της ερώτησης-στόχου subseq(x, [1,2])$	<pre>/* knapsackOptimization(Items, Capacity, Knapsack) takes a list Items of food items and a positive integer Capacity. We unify Knapsack with a subsequence of Items representing a knapsack of maximum total calories, subject to the constraint that the total weight is =< Capacity. */ knapsackOptimization(Items, Capacity, Knapsack) :- findall(K, legalKnapsack(Items, Capacity, K), L), maxCalories(L, Knapsack).</pre>

```
maxCalories(List, Result) takes a non-empty List of
                                                                       lists of food items. We unify Result with an element
/*
                                                                       from the list that maximizes the total calories.
 legalKnapsack(Items,Capacity,Knapsack) takes a list
                                                                       We use a helper predicate maxC that takes four
 Items of food items and a positive number Capacity.
                                                                       parameters: the remaining list of lists of food
 We unify Knapsack with a subsequence of Items whose
                                                                       items, the best list of food items seen so far, its
 total weight is =< Capacity.
                                                                       total calories, and the final result.
* /
                                                                     maxCalories([First | Rest], Result) :-
legalKnapsack(Items, Capacity, Knapsack):-
                                                                       calories(First, FirstC),
 subseq(Knapsack, Items),
                                                                       maxC(Rest, First, FirstC, Result).
 weight(Knapsack, W),
                                                                     maxC([], Sofar, _, Sofar).
 W =< Capacity.
                                                                     maxC([First | Rest], _, MC, Result) :-
                                                                       calories(First, FirstC),
                                                                       MC =< FirstC,
                                                                       maxC(Rest, First, FirstC, Result).
                                                                     maxC([First | Rest], Sofar, MC, Result) :-
                                                                       calories(First, FirstC),
                                                                       MC > FirstC,
                                                                       maxC(Rest, Sofar, MC, Result).
                       Περισσότερη Prolog
                                                                                          Περισσότερη Prolog
                                                         65
                                                                                                                            66
    maxCalories(List, Result) takes a non-empty List of
    lists of food items. We unify Result with an element
    from the list that maximizes the total calories.
                                                                        ?- knapsackOptimization(
    We use a helper predicate maxC that takes four
                                                                             [food(bread, 4, 9200),
    parameters: the remaining list of lists of food
                                                                              food(pasta, 2, 4800),
    items, the best list of food items seen so far, its
                                                                              food(peanutButter,1,6700),
    total calories, and the final result.
                                                                              food(babyFood, 3, 6600)],
   */
                                                                             4,
  maxCalories([First | Rest], Result) :-
    calories(First, FirstC),
                                                                             Knapsack).
    maxC(Rest, First, FirstC, Result).
                                                                        Knapsack = [food(peanutButter, 1, 6700),
  maxC([], Sofar, _, Sofar).
                                                                                     food(babyFood, 3, 6600)]
  maxC([First | Rest], Sofar, MC, Result) :-
    calories(First, FirstC),
    ( MC =< FirstC ->
                                                                        ?-
        NSofar = First, NMC = FirstC
                                                Το ίδιο με χρήση
    ;
                                                if-then-else
        NSofar = Sofar, NMC = MC
    ),
    maxC(Rest, NSofar, NMC, Result).
```

Το πρόβλημα των οκτώ βασιλισσών (8-queens)

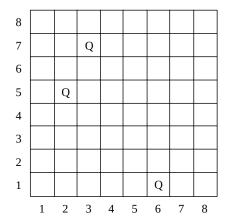
- Κάποιες πληροφορίες για το σκάκι:
  - Παίζεται σ' ένα τετράγωνο 8 8
  - Μια βασίλισσα μπορεί να κινηθεί οριζόντια, κάθετα ή διαγώνια για όσα τετράγωνα θελήσει
  - Δύο βασίλισσες απειλούν η μία την άλλη εάν είναι στην ίδια γραμμή, στήλη ή διαγώνιο (και η μία μπορεί να κινηθεί άμεσα στο τετράγωνο της άλλης)
- Το πρόβλημα: βρες ένα τρόπο να τοποθετηθούν οκτώ βασίλισσες σε μια κενή σκακιέρα έτσι ώστε καμία βασίλισσα να μην απειλείται από κάποια άλλη

Περισσότερη Prolog

Παράδειγμα

- Ένας σχηματισμός σκακιέρας είναι μια λίστα από βασίλισσες
- Ο παρακάτω είναι για τις βασίλισσες [2/5, 3/7, 6/1]

Αναπαράσταση

- Θα μπορούσαμε να αναπαραστήσουμε τη βασίλισσα στη στήλη 2, σειρά 5 με τον όρο queen(2,5)
- Αλλά αφού δεν υπάρχουν άλλα κομμάτια στη σκακιέρα—π.χ. δε θα έχουμε κάποιο pawn(X,Y) ή king(X,Y)—θα χρησιμοποιήσουμε απλώς έναν όρο της μορφής X/Y

70

72

• (Δε θα τον αποτιμήσουμε ως διαίρεση)

Περισσότερη Prolog

```
nocheck(L, X/Y) takes a queen X/Y and a list
 of queens. It succeeds if and only if the X/Y
 queen holds none of the others in check.
* /
nocheck([], _).
nocheck([X1/Y1 | Rest], X/Y) :-
 X = X1,
 Y = Y1
 abs(Y1-Y) = abs(X1-X),
 nocheck(Rest, X/Y).
  legal(L) succeeds if L is a legal placement of
 queens: all coordinates in range and no queen
  in check.
* /
legal([]).
legal([X/Y | Rest]) :-
  legal(Rest),
 member(X, [1,2,3,4,5,6,7,8]),
 member(Y, [1,2,3,4,5,6,7,8]),
 nocheck(Rest, X/Y).
```

Περισσότερη Prolog

Επάρκεια

 Έχουμε ήδη αρκετά συστατικά για να λύσουμε το πρόβλημα: η ερώτηση legal(X) βρίσκει όλους τους επιτρεπτούς σχηματισμούς:

<pre>?- legal(X).</pre>	

<pre>X = [] ;
X = [1/1] ;
X = [1/2] ;
X = [1/3]</pre>	

X = [1/1];	
X = [1/2] ;	
X = [1/3]	

Περισσότερη Prolog

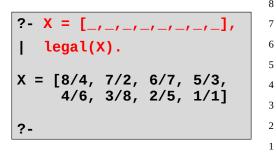
Υπάρχει δυνατότητα για βελτίωση;

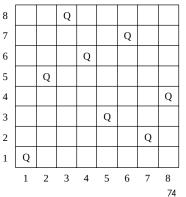
- Η εύρεση της λύσης με αυτόν τον τρόπο παίρνει πολύ χρόνο
- Στη συνέχεια, η Prolog βρίσκει απλές αναδιατάξεις της πρώτης λύσης:

?- X = [_, _, _, _, _], legal(X).
X = [8/4, 7/2, 6/7, 5/3, 4/6, 3/8, 2/5, 1/1];
X = [7/2, 8/4, 6/7, 5/3, 4/6, 3/8, 2/5, 1/1];
X = [8/4, 6/7, 7/2, 5/3, 4/6, 3/8, 2/5, 1/1];
X = [6/7, 8/4, 7/2, 5/3, 4/6, 3/8, 2/5, 1/1]

Λύση για τις οκτώ βασίλισσες

- Φυσικά, η παραπάνω «λύση» θα πάρει πολύ χρόνο: θα αρχίσει με το να βρει όλες τις 64 λύσεις με μια βασίλισσα, και μετά θα αρχίσει με όλες τις λύσεις με δύο, κοκ.
- Μπορούμε να «εκβιάσουμε» μια λύση με 8 βασίλισσες με την ερώτηση:

Περισσότερη Prolog

Περισσότερη Prolog

Βελτίωση του προγράμματος

- Προφανώς κάθε λύση έχει μία βασίλισσα σε κάθε στήλη
- Άρα, κάθε λύση μπορεί να γραφεί με τη μορφή:

 $X = [1/_, 2/_, 3/_, 4/_, 5/_, 6/_, 7/_, 8/_]$

 Δίνοντας έναν όρο αυτής της μορφής περιορίζουμε την αναζήτηση, επιταχύνοντάς την, και αποφεύγουμε την εύρεση απλών αναδιατάξεων

```
/* eightqueens(X) succeeds if X is a legal
    placement of eight queens, listed in order
    of their X coordinates.
*/
eightqueens(X) :-
    X = [1/_,2/_,3/_,4/_,5/_,6/_,7/_,8/_],
    legal(X).
```

73

Περισσότερες βελτιώσεις

 Επειδή ξέρουμε ότι όλες οι Χ-συντεταγμένες είναι εντός του διαστήματος και διαφορετικές μεταξύ τους, το πρόγραμμα μπορεί λιγάκι να βελτιωθεί
 nocheck ([], _).

```
nocheck([X1/Y1 | Rest], X/Y) :-
% X =\= X1, assume the X's are distinct
Y =\= Y1,
abs(Y1-Y) =\= abs(X1-X),
nocheck(Rest, X/Y).
```

```
legal([]).
legal([X/Y | Rest]) :-
    legal(Rest),
    % member(X, [1,2,3,4,5,6,7,8]), assume X in range
    member(Y, [1,2,3,4,5,6,7,8]),
    nocheck(Rest, X/Y).
```

```
Περισσότερη Prolog
```

Ένα πείραμα

```
legal([]).
legal([X/Y | Rest]) :-
    legal(Rest),
    % member(X, [1,2,3,4,5,6,7,8]), assume X in range
    1 =< Y, Y =< 8, % was member(Y,[1,2,3,4,5,6,7,8]),
    nocheck(Rest, X/Y).
```

- Το παραπάνω κατηγόρημα δε δουλεύει
- Εγείρει εξαίρεση: "arguments not sufficiently instantiated"
- Η κλήση του κατηγορήματος member/2 δεν είναι απλώς κάποιος έλεγχος ότι οι συντεταγμένες είναι εντός ορίων αλλά είναι παραγωγή των συντεταγμένων

Περισσότερη Prolog

Βελτιωμένη λύση στο πρόβλημα

	<pre>?- eightqueens(X).</pre>									
	x =	[1/4,	2/2,	3/7,	4/3,	5/6,	6/8,	7/5,	8/1]	;
	x =	[1/5,	2/2,	3/4,	4/7,	5/3,	6/8,	7/6,	8/1]	
ερια	σσότερη	Prolog								

```
legal([]).
legal([X/Y | Rest]) :-
 % member(X, [1,2,3,4,5,6,7,8]), assume X in range
 member(Y, [1,2,3,4,5,6,7,8]),
 nocheck(Rest, X/Y),
 legal(Rest). % formerly the first condition
```

- Εγείρει εξαίρεση: "arguments not sufficiently instantiated"
- Η κλήση legal(Rest) πρέπει να προηγείται διότι παράγει την μερική λύση που χρειάζεται η αναδρομική κλήση του nocheck

77

Εύρεση μίας μόνο λύσης

 Αν θέλαμε να βρούμε μία μόνο λύση του προβλήματος θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε οποιοδήποτε από τους δύο παρακάτω ορισμούς του σχετικού κατηγορήματος

/*	/*
eightqueens1(X) finds one solution to the eight queens problem. */	<pre>eightqueens1(X) finds one solution to the eight queens problem. */</pre>
<pre>eightqueens1(X) :- once(eightqueens(X)).</pre>	<pre>eightqueens1(X) :- eightqueens(X), !.</pre>

Περισσότερη Prolog

Παράδειγμα: Οπισθοδρόμηση χωρίς και με cut

p(X,Y) :- x(X),	?- $p(X, Y)$. X = 1	p(X,Y) :- x(X),	?- p(X,Y). X = 1
y(Y). p(X,Y) :- z(X,Y).		y(Y). p(X,Y):-	Y = a ; X = 1
p(4,d). x(1). x(2).	Y = b ; X = 2 Y = a ;	z(X,Y). p(4,d). x(1).	Y = b ; false.
y(a). y(b).	X = 2 Y = b ; X = 3	x(2). y(a). y(b).	
z(3,c).	Y = c ; X = 4	z(3,c).	
	Y = d ; false.		

To cut (!) της Prolog

- Το προκαθορισμένο κατηγόρημα !/0 (διαβάζεται cut) χρησιμοποιείται για να περιορίσει την οπισθοδρόμηση
- Η εκτέλεσή του πάντα επιτυγχάνει και «κλαδεύει»:
  - Όλους τους εναλλακτικούς τρόπους ικανοποίησης των υποστόχων που πιθανώς να υπάρχουν μεταξύ της κεφαλής ενός κανόνα και του σημείου που το ! εμφανίζεται στον κανόνα, και
  - Ολους τους κανόνες του ίδιου κατηγορήματος που μπορεί να έπονται του κανόνα που περιέχει το !
- Η χρήση του πρέπει να γίνεται με φειδώ και ύστερα από αρκετή σκέψη

Περισσότερη Prolog

Μέρη της Prolog που δεν εξετάσαμε

- Τη δυνατότητα ορισμού νέων τελεστών
- Το χειρισμό εξαιρέσεων
  - Εξαιρέσεις που εγείρονται από το σύστημα και από το χρήστη
  - Τα σχετικά κατηγορήματα throw και catch
- Τις βιβλιοθήκες και πολλά από τα προκαθορισμένα κατηγορήματα της γλώσσας

81

Αποχαιρετισμός στην Prolog

- Δε χρειάστηκε να παραλείψουμε τόσο ποσοστό της
   Prolog όσο παραλείψαμε στην ML και στη Java
- Η Prolog είναι μια μικρή γλώσσα
- Επίσης, είναι ένα αρκετά ισχυρό εργαλείο επίλυσης (κάποιου είδους) προβλημάτων αλλά ο επιδέξιος χειρισμός της από τον προγραμματιστή δεν είναι πολύ εύκολος
- Ο επιδέξιος χειρισμός της Prolog προϋποθέτει την υιοθέτηση και εξοικείωση με μια διαφορετική φιλοσοφία προγραμματισμού

Περισσότερη Prolog